

**Бібліотечно-інформаційне обслуговування юнацтва та молоді в
Дніпропетровській області у 2013 році**

Огляд діяльності

Дніпропетровська обласна бібліотека для молоді ім. М.Світлова

**Бібліотечно-інформаційне обслуговування юнацтва та молоді в
Дніпропетровській області у 2013 році**

Огляд діяльності

Дніпропетровськ

2014

ББК 78.39

Б 59

Бібліотечно-інформаційне обслуговування юнацтва та молоді в Дніпропетровській області у 2013 році: огляд діяльності / укладач Н.Спаріхіна; ред.: Т.Сафронова; КЗ «Дніпропетровська обласна бібліотека для молоді ім. М.Светлова». – Дніпропетровськ, 2014. – 20с.

Укладач: Н.В.Спаріхіна

Редактор: Т. М. Сафронова

Відповідальний за випуск: О. Л.Матюхіна

Укладач: Н.Спаріхіна, 2014

© КЗ «Дніпропетровська обласна бібліотека для молоді ім. М.Светлова», 2014

Бібліотечно-інформаційне обслуговування юнацтва та молоді в Дніпропетровській області 2013 року

За даними державної статистика в Дніпропетровській області на 1.01.2013 року кількість жителів юнацького віку склала **228038** чоловік. Порівняно з 2012 роком вона зменшилась на **15 703** осіб.

Інформаційно-бібліотечне обслуговування юнацтва 2013 року на Дніпропетровщині здійснювали **590** юнацьких структурних підрозділів, а саме:

- * окрема бібліотека-філія для юнацтва та молоді м. Жовті Води;
- * 4 юнацьких відділи, у тому числі:
 - 3 у містах Дніпродзержинську, Кривому Розі, Новомосковську;
 - 1 в Томаківському районі;
- * 12 юнацьких абонементів, у тому числі:
 - в містах – 8;
 - в районах – 4;
- * 35 юнацьких кафедр, у тому числі:
 - в містах – 24;
 - в районах – 11;
- * 538 юнацьких груп, у тому числі:
 - в містах – 55;
 - в районах – 483.

За 2013 рік послугами книгозбірень області скористалися **134185** юнаків та дівчат. На жаль, слід зазначити негативну динаміку зменшення кількості користувачів юнацького віку (на 5 932 особи) у порівнянні з показниками 2012 року. Серед вагомих причин цього процесу – зменшення чисельності населення, відсутність належного фінансування поповнення фондів новими надходженнями та забезпечення бібліотек комп'ютерами і доступом до мережі Інтернет.

Зменшилася кількість користувачів в бібліотеках міст Павлограда, Кривого Рогу, Дніпропетровська.

Крім об'єктивних причин зменшення числа користувачів юнацького віку можна виділити і ряд суб'єктивних: застарілі підходи до організації бібліотечного обслуговування молоді та відсутність систематичного аналізу діяльності бібліотек і читацького попиту.

Таке зниження показників не може не викликати занепокоєння, тому особливу увагу варто приділити впровадженню інноваційного бібліотечного досвіду.

Однак існують і певні труднощі у розвитку інноваційних напрямків діяльності, в тому числі, заснованих на нових інформаційних технологіях. Не на останньому місці для молодих в бібліотеці – сучасний дизайн, технічні нововведення, наявність комп'ютерів, можливість прочитати і замовити книгу в електронному вигляді.

Бібліотекарі активно працюють в рамках реалізації творчих програм, залучають молодь до діяльності бібліотек, з цікавими заходами виходять на літні майданчики. Прикладом цього може слугувати діяльність публічних бібліотек міста Жовті Води, Юр'ївського, Петропавлівського та Петриківського районів, де контрольні показники протягом декількох років поспіль продовжують бути стабільними.

Незважаючи на труднощі, публічні бібліотеки намагаються перебувати у вирі подій місцевого співтовариства; проводять заходи, що популяризують кращі зразки вітчизняної та зарубіжної літератури. Діяльність публічних бібліотек на сучасному етапі стає одним з вирішальних чинників реалізації пріоритетних напрямків державної молодіжної політики.

2013 року бібліотечна діяльність базувалася на реалізації державної політики в галузі культури, розвитку бібліотечної справи та виконання державних, обласних і міських/районних програм: Державної цільової соціальної програми «Молодь України» на 2009-2015 роки, Державної цільової програми підтримки та розвитку читання на період до 2015 року, регіональної програми «Молодь Дніпропетровщини 2012-2021 роки» тощо.

Прагнучи досягти найбільшого ефекту від своєї діяльності, публічні бібліотеки приділяють велику увагу розробці та реалізації різних програм і проектів, орієнтованих на молодь і покликаних задовольнити певні запити місцевого співтовариства. Ці проекти викликають необхідний громадський резонанс, створюють позитивний образ бібліотек у населення і отримують необхідну підтримку органів влади.

Так, юнацькій відділ Дніпродзержинської центральної міської бібліотеки ім.Т.Г.Шевченка 2013 року **став переможцем щорічної премії міського голови «За досягнення у розвитку культури, мистецтва та літератури»** у номінації «Бібліотечна справа» за впровадження проекту *«Бібліотека для молоді у новому форматі»*.

Над реалізацією міських програм працювали бібліотеки КЗК «Жовтоводської ЦБС»: «Молодь міста Жовтих Вод» (2010-2015 рр.) та власних цільових програм «Читання – це престижно» (бібліотека-філія №1) та «Надія майбутнього: соціалізація та адаптація молоді Жовтих Вод» (юнацька кафедра центральної бібліотеки).

Юнацький абонемент ЦМБ м. Нікополя запропонував цікаву програму *«Юність з книгою»*. В рамках програми було створено студію підтримки молоді сім'ї *«Вам, молода сім'я»*.

Юнацький відділ Новомосковської ЦМБ продовжував роботу за цільовою програмою *«Молодь. Суспільство. Майбутнє»*, Петриківська районна бібліотека працювала за програмою *«Бібліотека – центр соціальної підтримки молоді»* (2012-2014 рр.).

Вирішуючи головні завдання з реалізації державної політики у сфері надання гарантованого права молоді на інформацію, інтелектуальний розвиток, соціалізацію особистості через читання, публічні бібліотеки

області активно співпрацювали з різними молодіжними структурами, державними та громадськими організаціями, видавництвами місцевих газет тощо.

Одним з головних завдань публічних бібліотек залишилась допомога в оволодінні навчальними програмами учнями і студентами, сприяння самоосвіті молоді, співпраця із загальноосвітніми і вищими навчальними закладами.

Інформаційний простір публічних бібліотек створюється за допомогою інформаційно-рекламних стендів *«Тобі – читачу!»*, *«Для вас, користувачі!»*, *«Корисна інформація»*, *«Бібліотека інформує»* тощо.

Впровадження інформаційних технологій у діяльність публічних бібліотек істотно змінило традиційний зміст бібліотечної роботи: все частіше бібліотеки розглядаються як інформаційні центри, орієнтовані на потреби і запити користувачів, виступаючи гарантом забезпечення рівності доступу до інформації та культурних цінностей для всього населення, особливо молодих людей.

Для користувачів інтернет-центрів організовувалися дні відкритих дверей, віртуальні мандрівки, огляди веб-сайтів, віртуальні екскурсії, цикли уроків комп'ютерної грамотності.

Звернувшись до бібліотеки, молода людина сьогодні має змогу безкоштовно пройти курси комп'ютерної та інтернет-грамотності, спілкуватися у програмі «Skype», шукати друзів через соціальні мережі, мати доступ до соціальних служб тощо.

До послуг молоді профорієнтаційні хвилини *«Вибір професії за допомогою Інтернет»*, години web-ліографічної інформації *“Законодавство України”* (ЦБС м. Павлограда), юридичний веб-марафон *“Знати закони змолodu”* (бібліотека-філія №4 ЦБС м. Дніпропетровська), тренінги *«Таємнича павутина: ресурси Інтернет»* для молодих мам (ЦБС м. Дніпродзержинська).

Відділом електронних видань та інтернет-ресурсів Дніпропетровської центральної міської бібліотеки було проведено цикл заходів *«Електронні ресурси бібліотеки для учнів та студентів»*. Складовими цих заходів були віртуальні подорожі, відеоперегляди, вікторини, бесіди та майстер-класи за темою *«Нетікет»*, практичні заняття *«Знайомство з e-книгою»*, віртуальні подорожі *«Безмежний ліс Інтернету»*, майстер-класи з гри на платформі Xbox 360+Kinect, екскурсії.

Серед важливих напрямків розвитку освітніх послуг публічних бібліотек й надалі залишається організація тренінгів з Інтернет-грамотності, формування навичок безпечної веб-навігації, ефективного використання соціальних веб-сервісів для навчання, роботи, дозвілля молодих людей.

Формування патріотичних почуттів молоді сьогодні є одним з найголовніших пріоритетів гуманітарної політики в Україні, важливою складовою інформаційно-просвітницької діяльності.

На вшанування героїв Крут відбулись години пам'яті «Вклонімося героям своїм!», «Нема любові понад ту, що окропила кров'ю Крути» (ЦБС м. Дніпропетровська), «Безсмертна слава героям Крут» (Демуринська, Новопавлівська №1, Новопідгороднянська, Преображенська бібліотеки Межівського району), «І пам'яті не оминуть стогнучих Крут криваву заметіль» (бібліотека-філія №2 КЗК «Жовтоводська ЦБС»), урок мужності «Крути – символ національної честі» (юнацький відділ ЦБ ім.Т.Г.Шевченка м. Дніпродзержинська), кінолекторій «Ми йшли до тебе, Перемого!» (ЦБ м. Марганець) тощо.

В публічних бібліотеках області проводилися різноманітні заходи, присвячені святкуванню **Дня Перемоги, Дня партизанської слави, та визволення Дніпропетровщини від фашистських загарбників**: поетично-історичний час «Вогні священні Перемоги над нами квітнуть щовесни» (Васильківська ЦБС), година безсмертя «Їм вклоняється земля Широківська» (Широківська ЦБС), День пам'яті «Салют і слава роковинам навіки пам'ятного дня» (юнацька кафедра центральної бібліотеки КЗК «Жовтоводська ЦБС»), вечір-спогад «Шануймо полеглих і живих» (юнацький відділ ЦБ м. Новомосковська), літературно-музична композиція «Одна із сторінок партизанського літопису» (ЦБ Межівського району), вечір пам'яті «За вашу мужність у бою, за ваш біль, за ваші рани – земний уклін вам, ветерани!», кінолекторій «Ми йшли до тебе, Перемого!» (ЦБ ім. М.Островського м. Марганця) тощо.

Щорічно у бібліотеках відбуваються заходи до **Дня вшанування учасників бойових дій на території інших держав**. Подвигу радянських воїнів у Афганістані були присвячені день пам'яті «Ми будемо довго пам'ятати і вам забути не дамо!» (юнацька кафедра ЦБ КЗК «Жовтоводська ЦБС»), година пам'яті «Обпалені війною серця» (Центральна бібліотека Солонянського району), години мужності «Воїни-інтернаціоналісти – велика місія» (юнацький відділ ЦБ м. Новомосковська), «Афганістан – історія війни» (юнацький абонемент КЗ «Дніпропетровська центральна районна бібліотека»).

Всі заходи патріотичного спрямування проводяться з єдиною метою – збереження пам'яті про мужність і героїзм нашого народу в серцях молодого покоління.

2013 рік був Роком фізичного здоров'я та екології в Україні.

Популяризації здорового способу життя, діяльність з профілактики асоціальних явищ, що поширюються в молодіжному середовищі – один з основних напрямків роботи публічних бібліотек.

У рамках цільової програми «Здоровий спосіб життя – крок до успіху» центральної бібліотеки Васильківської ЦБС були підготовлені різні заходи: диспут «За хмарою тютюнового диму», інформаційні години «Що повинні Ви знати», «Зупинимо туберкульоз разом» тощо.

Покровська ЦРБ розробила проект по формуванню здорового способу життя серед молоді «Молодь обирає здоров'я» на 2013-2015 роки.

Юнацьким відділом Дніпродзержинської ЦБ ім.Т.Г.Шевченка спільно з Дніпродзержинською громадською організацією «Родина майбутнього» розпочато роботу лекторію для молоді *«Про тебе і для тебе: мистецтво бути здоровим»*.

Тема здорового способу життя та протидія негативним явищам розглядалася на інформаційних годинах, Днях здоров'я, диспутах та дискусіях. Найбільш цікавими серед них були: вечір-зустріч *«Моє здоров'я – дар природи і рук моїх творіння»* (юнацький відділ ЦБ м. Новомосковська), інформаційна панорама *«Знати, щоб жити»* (ЦБ Юр'ївського району), коло спілкування *«Здоров'я не купити – його дарує розум»* (юнацька кафедра ЦБ КЗК «Жовтоводська ЦБС»), спілкування для душі *«Гавань здоров'я»* (бібліотека-філія №26 ЦБС м. Кривого Рогу), квест *«Ми за здоровий спосіб життя»* (Миролюбівська сільська бібліотека ЦБС Широківського району), медіа-лекторій *«Відмова від паління – шлях до здоров'я»* (В'язівська сільська бібліотека Павлоградського району).

Актуальні питання профілактики наркоманії були порушені на годині корисного спілкування *«Про небезпеку з багатьма обличчями»*, що відбулася в юнацькому відділі ЦБ м. Новомосковська спільно з фахівцями міської лікарні.

Заслуговує на увагу діяльність тінейджерського клубу «Вибір» при юнацькому відділі ЦБ ім. Т. Г. Шевченка м. Дніпродзержинська. Бібліотечні фахівці прагнули зробити кожний захід для членів клубу цікавим і пізнавальним: *«Молодіжні проблеми сьогодні. Ігromанія»*, *«Ризикована поведінка. Причини та наслідки»*, *«Те, що руйнує особистість. Тютюнопаління. Алкоголізм.»*, *«Шлях до любові. Особливості підліткового кохання»*.

З молодіжним азартом було організовано *«Книжковий фітобар»* у читальному залі центральної бібліотеки м. Нікополя, який включав у себе різноманітне цікаве «меню»: книжкову виставку, конкурси та вікторини, експромт-номери. Головним «десертом» стало пригощання користувачів напоями та чаєм, виготовленими за народними рецептами.

Діяльність публічних бібліотек Дніпропетровської області була спрямована на створення ефективної системи формування екологічної культури юнаків і дівчат, надання доступу до екологічної інформації.

Популяризації природознавчих та екологічних знань у бібліотечних закладах сприяли: день інформації *«Все задумано мудро в природі»* (ЦБ Верхньодніпровського району), свято *«Міс юннатівська осінь»* та свято двору *«Це наш з тобою двір»* (бібліотеки-філії № 9,4 ЦБС м. Дніпропетровська), екологічний круїз *«Обіймемо Землю красою й любов'ю»* (ЦРБ Межівського району), екологічний калейдоскоп *«Земля на долонях турботи»* (ЦБС Новомосковського району).

До Дня **Чорнобильської трагедії** у бібліотеках відбулись: усний журнал *«Чорнобиль... Без права на забуття»* (бібліотека-філія №2 МБС м. Марганця), година пам'яті *«Пропусти Чорнобиль крізь серце»* (ЦБ

Синельниківської ЦБС), година інформації *«Чорнобильська трагедія у поезіях українських поетів»* (ЦБ Дніпропетровського району), зустріч-спілкування з ліквідаторами-чорнобильцями *«Чорнобиль – чорна біль»* (ЦБ Петриківського району) вечір-реквієм *«Дзвони чорнобильські душу тривожать»* (ЦБ Новомосковського району).

Правова підтримка молоді залишається пріоритетним напрямком в бібліотечній діяльності.

Бібліотеки області активно долучаються до проведення оголошених управлінням юстиції заходів: тижнів та декад правових знань, що проходять за участю юридичних фахівців, працівників правоохоронних органів, психологів у різноманітних формах: диспути, тренінги, лекції, зустрічі з юридичними спеціалістами.

Цікавими та корисними для молоді були відеолекторії *«Правопорушення та їх наслідки»* (бібліотеки Межівського району), ситуативні ігри *«Підліток і закон»* (бібліотеки-філії № 32, 27 Новомосковського району), віртуальна екскурсія *«Соціальний захист молоді»* (бібліотека-філія № 2 ЦБС м. Дніпропетровська), інформаційна година *«На паралельних дорогах прав та обов'язків»* (ЦБ Новомосковського району), інтернет-подорож сайтами державних і громадських правозахисних організацій (ЦБ ЦБС Юр'ївського району).

З метою популяризації правової грамотності в бібліотеках ЦБС м. Дніпропетровська проходили День правового інформування *«Людина має право»*, веб-марафон *«Знати закони змолodu»*, зустріч з фахівцями Управління юстиції *«Закони України – громадянам України»*.

Слід зазначити, що діалогові форми занять сприяють ефективному засвоєнню матеріалу, розвивають у молоді вміння аналізувати і об'єктивно мислити, допомагають їй розібратися в складних питаннях моралі і права, застосовувати отримані знання в реальному житті.

Активна робота в цьому напрямку ведеться в рамках правових клубів для молоді.

З метою формування в молодих людей ціннісних орієнтирів, громадянської свідомості, високого рівня правової культури на базі юнацького відділу ЦБ м. Новомосковська працює юридична агенція *«Феміда»*. За допомогою юриста Волошиної О. В., майора міліції Панкратова П., уповноваженого кримінальної міліції Харченко В. протягом року були проведені година правових знань *«Немає в злочині героїства – є тільки сором і ганьба»*, круглий стіл *«Підліток та правові знання»*, турнір правознавців *«У лабіринтах права»*, гра *«Спіймай правило»*, вікторина *«Юридична абетка»*.

На засіданнях правового факультету МАЖ КЕРМІТ (бібліотека-філія №1 КЗК «Жовтоводська ЦБС») відбулись заходи за участю юристів: консультація *«Школа сучасного виживання»*, дискусії *«Майбутнє належить молоді»* та *«Як я розумію поняття: «свобода і відповідальність?»*.

Місія публічних бібліотек у вирішенні питань, пов'язаних з професійним самовизначенням, полягає у створенні умов для отримання повної та оперативної інформації, розвитку пізнавальних процесів у молодіжному середовищі.

Завдяки співпраці з центрами зайнятості у багатьох публічних бібліотеках області оформлені інформаційні кутки, стенди: *«Світ професій»*, *«Календар професій»*, *«Молодь. Навчання та кар'єра»*, де розміщується інформація про нові професії, затребувані на ринку праці, рейтинг професій, вакансії, навчальні курси.

Зорієнтуватися у розмаїтті професій допомагають день випускника *«Вибір професії або задача з багатьма невідомими»* (ЦБ Софіївського району), години спілкування *«Яку професію обрати?»* (Дніпровакам'янська сільська бібліотека Верхньодніпровського району), *«Професійне самовизначення старшокласників»* (ЦБ Новомосковського району), година-рекомендація *«Ринок професій ХХІ ст. Яка з них твоя?»* (юнацька кафедра Центральної бібліотеки КЗК «Жовтоводська ЦБС»), інтелектуальний калейдоскоп *«Світ моєї професії»*, інформаційна консультація *«Азбука пошуку роботи»* (ЦБС м. Кривого Рогу), зустріч з представниками різних професій *«Важливий крок до майбуття – вибір професії»* (бібліотека-філія № 26 ЦБС м. Дніпропетровська).

У рамках тижня профорієнтації *«Вибір професії – крок у доросле життя»* (ЦБ Васильківського району) було проведено інформ-бесіду *«Скарбничка професій»*, бесіду-консультацію *«Як знайти своє покликання»*, годину спілкування *«Чи знаєш ти свої здібності»*, годину міркувань *«Робітничча професія: відсутність вибору чи вдалий старт?»*. Ці заходи були спрямовані на те, щоб допомогти молоді зорієнтуватися, яку вибрати професію, куди піти вчитися, а також дізнатися про те, які професії затребувані на ринку праці.

Підвищити рівень поінформованості підлітків з питань профорієнтації, розширити знання про світ професій, ознайомити з вимогами до людей відповідних спеціальностей, з умовами роботи, показати позитивні та негативні сторони різної роботи, допомогти учням визначити власні професійні інтереси, нахили – саме такі завдання ставили бібліотекарі юнацького відділу ЦБ ім. Т.Г.Шевченка ЦБС м. Дніпродзержинська, використавши нову форму роботи під назвою *«Жива книга»*. Читачами *«Живої бібліотеки»* є учні та студенти, роль книг виконують люди, а читання відбувається шляхом особистого діалогу читача та книги. Так, юнаки та дівчата спілкувалися з актрисою, адвокатом, слідчим, флористом, журналістом, фотографом, програмістом, юристом, військовим, лікарем, працівником банку, психологом.

При центральній районній бібліотеці Верхньодніпровського району 2013 року плідно працював клуб *«Порадник»* з питань профорієнтації. За планом роботи клубу відбулись засідання: *«Бібліотека – територія знань про освіту і кар'єру»*, *«Твій помічник у виборі професії – бібліотека»*,

«Стратегія успіху, або Як обрати професію», «Старт у світ професій», «Наша допомога – гарантія вашого професійного добробуту», «Сьогодні випускник – завтра студент», «Три чарівних слова – хочу, можу, треба».

Бібліотекарі всіх бібліотечних закладів області проводять різні заходи щодо залучення юнацтва до бібліотеки, з популяризації читання, книги і бібліотеки.

Яскраві інноваційні форми роботи з популяризації книги приваблюють молодь. Тому бібліотечні фахівці у своїй роботі шукають нове, творчо підходять до проведення заходів. **Тиждень дитячої та юнацької книги** для молоді стала воістину святом читання і завоював заслужене визнання молодих людей.

У багатьох бібліотеках програма Тижня була насичена різноманітними заходами, які дозволили юнакам і дівчатам познайомитися з новинками літератури, дізнатися багато цікавого, а молодим авторам була надана можливість вперше заявити про свою творчість.

Варто зазначити, що в рамках Тижня книги для молоді цікавими були такі заходи, як відкритий мікрофон *«Сузір'я письменників»* (ЦБ Межівського району), *«Зустріч з талановитим ровесником»*, ділова гра *«Книга і комп'ютер: грані співіснування»* (ЦБ Верхньодніпровського району), піар-акція *«Сучасні книги для молоді»* (юнацька кафедра центральної бібліотеки КЗК «Жовтоводська ЦБС»), читацький марафон *«Навколо світу за сім днів* (Синельниківська ЦБС) тощо.

Популяризація кращих надбань української та світової літератури і культури є одним із пріоритетних напрямків соціокультурної роботи публічних бібліотек області. Літературно-мистецькі вечори, літературні подорожі, презентації книг місцевих літераторів, творчі зустрічі, приурочені до ювілеїв письменників, викликають цікавість у юних відвідувачів книгозбірень.

2013 року виповнилось 95 років від дня народження Олеса Гончара. До цієї дати в бібліотеках області проходили: флаєр-акція *«Молодь читає Олеса Гончара»* (ЦБ Верхньодніпровського району), інформаційна година *«Слово про Олеса Гончара»* (ЦБ Межівського району), літературна подорож *«Бережіть собори своїх душ, прагніть задумів високих»* (ЦБ ім.Т.Г.Шевченка ЦБС м. Дніпродзержинська), літературні вечори *«Будівничий соборів наших душ»* (ЦБ КЗК «Жовтоводська ЦБС»), *«Людина світу – син Дніпра»* (ЦБ ЦБС м. Марганця), *«Прапороносець мужності й любові»*, краєзнавча вікторина *«Олесь Гончар і Дніпропетровськ»* (ЦБС м. Дніпропетровська).

Шевченківська тема по особливому актуальна в період підготовки до відзначення 200-річчя від дня народження Кобзаря. В бібліотечних закладах області були проведені заходи: День відкритих дверей *«Нас єднає Шевченкове слово»* (ЦБ Межівського району), конкурс читців *«І лине над землею Шевченкове святеє слово»* (ЦБ Верхньодніпровського району), бібліомарафон *«Голос Шевченка віщий в наші ввійшов серця»* (бібліотеки

КЗК «Жовтоводська ЦБС»), інтернет-подорож «*Од Бога і голос...*», літературний вернісаж «*Світе тихий, краю милий, моя Україно*» (ЦБ Юр'ївської ЦБС).

Відзначенню 75-річчя від дня народження Василя Стуса були присвячені літературний вечір «В.Стус – мовою музики, поезії та спогадів» (ЦБ Широківської ЦБС), літературознавча розвідка «Сторінки великого життя» (бібліотека-філія № 2 ЦБС м. Дніпропетровська), вечір-портрет «Доля і вірші крізь ґрати» (ЦБ ЦБС м. Марганця), мультимедійна презентація «*Василь Стус – постать, що єднає Україну*» (ЦБ ЦБС м. Павлограда).

До Дня української писемності та мови у парку Лазаря Глоби м. Дніпропетровська відбулося Свято молодії української літератури. За підтримки управління культури та мистецтв міської ради його проводила Дніпропетровська центральна міська бібліотека.

Головною подією свята стало відзначення фіналістів Всеукраїнського конкурсу творчої молоді «*Літературна надія Дніпра –2013*». Вели програму голова журі конкурсу Наталія Дев'ятко і член журі Еліна Заржицька. У фіналістів була нагода прочитати свої твори. Протягом трьох годин для відвідувачів свята лунали вірші, оповідання, українська музика, а молодь танцювала, фотографувалася та веселилася.

Міжнародний день рідної мови бібліотеки відзначили поетичним вечором «*Єдина з тисяч*» (юнацький відділ ЦБ ім. Т. Г. Шевченка ЦБС м. Дніпродзержинська), літературно-музичною композицією «*У мові – вся доля народу*» (ЦБ Межівського району), конкурсом «*Є у кожного до мови хист*» (ЦБ Верхньодніпровського району), зустріччю-діалогом «*Безмежність краси української мови*» (ЦБ ЦБС м. Павлограда), вікториною «*Рідна мова – скарбниця духу і добра*» (бібліотека-філія № 2 ЦБС м. Марганця) тощо.

З метою залучення нових читачів, підвищення інтересу молоді до книги і читання бібліотекарі виходять назустріч потенційним користувачам, працюють поза стінами бібліотек, активно використовують альтернативні форми обслуговування, організовують роботу виїзних читальних залів, відкривають літні читальні зали в парках і скверах.

Подією року стало відкриття книжкового дворику біля центральної міської бібліотеки ім.Т.Г.Шевченка ЦБС м. Дніпродзержинська. Творча група бібліотекарів і читачів підготувала тур містичними куточками індустриального центру, інсталяції, конкурси, ігри, подарунки, живу музику, живе слово, майстер-класи, книжкову літню колекцію і навіть кіно просто неба.

Центральна бібліотека міста Марганця стала організатором відкриття «*Книжного дворика*». Бібліотечні фахівці проводили літературні конкурси та ігри, знайомили присутніх з цікавими творами сучасних авторів, які пишуть для молоді.

Варто зазначити, що подібні акції, конкурси та творчі програми викликали щирий інтерес молоді та підвищують престиж бібліотеки.

У літній період публічні бібліотеки все частіше освоювали вуличні форми роботи. Заходи проходили на літніх майданчиках і включали в себе конкурси, вікторини, книжкові виставки, читання на відкритому повітрі. У період літніх канікул подібні акції були організовані ЦБС м. Нікополя «*Літо. Снека. Бібліотека*», «*Виходь читати у двір*», «*Читаючий проспект*» ЦБС м. Дніпропетровська, «*Весняне рандеву*», «*Бібліоресторан*» ЦБС м. Павлограда, «*Літо з книгою*» (бібліотеки Покровського району), «*Літо. Снека. Запрошує бібліотека*» (бібліотеки Верхньодніпровського району).

Уперше цікаво, весело і натхненно пройшов флешмоб «*Библиотека, книги, я – вместе верные друзья!*», який організували бібліотечні фахівці юнацького відділу ЦБ м. Новомосковська.

Не завжди мають час прийти до бібліотеки молоді мами, тому для них ЦБ ім. Т. Г. Шевченка м. Дніпродзержинська створила паркову імпровізовану літню вуличну «*Школу молодих мам*». Бібліотекарі добирали за проханням молоді потрібну літературу, журнали, відшукували відповіді на ті запитання, що турбують молодих батьків.

Таким чином, слід відзначити, що сучасним бібліотекам притаманний постійний пошук нових форм роботи з молоддю.

Чільне місце в організації молодіжного дозвілля займали клуби та об'єднання за інтересами, створені на базі бібліотек. Їх робота допомагає молодим людям реалізувати себе і знайти однодумців серед ровесників.

2013 року в публічних бібліотеках області для юнацтва та молоді працювало 96 клубів та об'єднань за інтересами.

Заслуговує на увагу клуб творчо обдарованої молоді «*Vivart*» Дніпродзержинської міської бібліотеки ім. Т.Г. Шевченка. Очолює клуб член Національної спілки письменників України Марія Дружко. Члени клубу брали участь у багатьох всеукраїнських, обласних та міських літературних конкурсах.

2013 року при юнацькому відділі Дніпродзержинської центральної міської бібліотеки ім. Т.Г. Шевченка відкрився клуб для майбутніх мам «*МАТРЬОШКА*».

Слід відмітити роботу молодіжної академії життя «*Керміт*» (бібліотека-філія №1 КЗК «Жовтоводської ЦБС»), клуб англійської мови «*Open borders*» (юнацький відділ ЦБ м. Новомосковська), інтелектуальний клуб «*КРИТику*» (Центральна бібліотека м.Павлограда), «*Кругозір*» (Булахівська сільська бібліотека Павлоградського району).

Сьогодні бібліотечні заклади Дніпропетровської області докладають багато зусиль, спрямованих на залучення молоді до процесу читання, зростання читацької активності, рекламу окремих послуг і бібліотек в цілому. В деякій мірі популяризації бібліотек і процесу читання **сприяють соціологічні дослідження**, що проводять бібліотечні фахівці, адже більшість

розвідок зорієнтовано на вивчення читацьких уподобань користувачів юнацького віку.

Фахівці ЦБС м. Кривого Рогу провели анкетування з метою виявлення інформаційних потреб молоді. Результати засвідчили, що підлітки в основному приходять до бібліотеки за книгою «для душі», книги з шкільної програми вони вважають нудними, але обов'язковими для прочитання. Більшість респондентів при пошуку інформації перевагу віддають Інтернету. У результаті проведеного анкетування було зроблено висновки, що бібліотеці необхідно загострити увагу на вирішенні таких проблем, як оновлення книжкового фонду та збільшення кількості періодичних видань; оновлення інтер'єру та обладнання.

Бібліотечні фахівці вивчають різні питання. Так, бібліотекарі ЦБС м. Дніпропетровська провели анкетування *«Патріотизм у розумінні сучасної молоді»*. Аналіз відповідей респондентів підтвердив гіпотези дослідження – проблема патріотизму серед молоді існує. Для виховання у молоді цього почуття в бібліотеках необхідно створювати бібліотечні проекти з популяризації української історії та культури, комплектувати фонди якісною українською літературою, використовувати інноваційні форми бібліотечної роботи та залучати до цього соціальних партнерів і волонтерів, а також покращувати матеріально-технічну базу бібліотек.

Найважливішою сполучною ланкою між бібліотекою і соціумом є ЗМІ. Публічні бібліотеки багато років поспіль активно співпрацюють з ними.

З метою створення позитивної громадської думки фахівцями бібліотек регулярно надається для ЗМІ інформація поточного, подієвого характеру, а також прес-релізи про найбільш значущі заходи.

Важливим засобом спілкування бібліотеки з громадськістю служить видання рекламних та інформаційних буклетів, візитівок, прес-релізів. Ці атрибути відіграють величезну роль у створенні позитивного іміджу бібліотек, підвищують конкурентоздатність на ринку інформаційних послуг.

Головне завдання рекламної продукції – цільова спрямованість на споживача, привабливий дизайн і врахування вікових особливостей. Публічними бібліотеками Дніпропетровщини протягом 2013 року активно випускалися рекламно-інформаційні матеріали – буклети, плакати, путівники, листівки тощо, які не тільки сприяли формуванню позитивного іміджу, а й було ефективною рекламою бібліотек. Систематичною була робота з випуску пам'яток, закладок, буклетів про роботу бібліотек міст Нікополя та Павлограда, Петриківського, Новомосковського та інших районів області.

У сучасних умовах **інформаційно-бібліографічна діяльність** є однією з базових функцій бібліотечних закладів, що сприяють виходу бібліотек на якісно новий рівень.

Робота бібліотек ведеться за основними напрямками: організація та вдосконалення ДБА; довідково-бібліографічне обслуговування; інформування різних категорій користувачів; формування інформаційної культури.

Протягом року у публічних бібліотеках області проводилися Дні інформації, Дні бібліографії, Дні періодики, Дні нової книги, бібліотечні уроки, рольові ігри, тренінги, турніри.

Аналізуючи інформаційно-бібліографічну діяльність бібліотек нашого регіону, слід зазначити, що бібліотеки прагнули максимально повно надавати читачам інформаційно-бібліографічні послуги, виконували запити користувачів юнацького віку, використовуючи всі ресурси бібліотеки. З цією метою бібліотеки випускали видавничу продукцію. Можна виділити три основні напрямки видань: інформаційно-бібліографічні, методичні, рекламні, які були різні за тематичним діапазоном і читацьким призначенням. Найбільш популярною темою стали видання, присвячені Олеся Гончару, Т.Г.Шевченку, місцевим літераторам.

Привертали увагу методичні матеріали, присвячені бібліотечному обслуговуванню, роботі з читачами, масовій роботі, бібліотечному маркетингу, популяризації інноваційних форм роботи: «Бібліотека і користувач: від здоров'я фізичного до здоров'я духовного», «Читатель изменился. А мы?», «Исследовательская работа в библиотеке: способы и методы проведения», серія «Бібліотекар і час» (ЦБС м. Дніпропетровська), «Бібліотечна орбіта Нікопольщини» (ЦБС м. Нікополя).

Одним з найважливіших завдань публічних бібліотек як методичних центрів з обслуговування молоді та юнацтва є сприяння розвитку і зміцненню бібліотечної справи Дніпропетровщини. Успішна діяльність бібліотек залежить від впровадження інновацій, сприйняття нових ідей і заохочення нових творчих починань. З цією метою Дніпропетровською обласною бібліотекою для молоді ім. М. Светлова проведено обласний семінар бібліотечних працівників, що обслуговують юнацтво в бібліотеках області *«Трансформація бібліотечної діяльності: пошук нового стилю роботи з молоддю»*.

Бібліотекам сьогодні потрібні нові ідеї, сучасні проекти. Спілкування колег відбувалося за чашкою кави в теплій та дружній атмосфері.

Актуальним був виступ в режимі он-лайн заступника директора з наукової роботи Державної бібліотеки для юнацтва Сопової Т. П. «Сучасні тенденції інноваційної активності бібліотек», яка представила панораму творчих знахідок бібліотек України, Росії, Данії, Фінляндії, Америки в роботі з юнацтвом. Тетяна Павлівна зазначила, що у сучасних юнаків і дівчат інші цінності, вимоги, очікування, тому бібліотечним фахівцям важливо відчувати їх бажання, вивчати захоплення, виявляти щире зацікавлення до них, пропонувати форми роботи, затребувані молоддю.

Нові ідеї, спрямовані на модернізацію сучасної бібліотеки, озвучила у своєму виступі-візуалізації «Бібліотека – молоді: реалії нового часу»

Спаріхіна Н.В., завідувача відділом методико-соціологічної роботи та сприяння соціалізації молоді.

Практична частина семінару включала міні-тренінг «Розробка інформаційного повідомлення». Учасники семінару в своїх виступах деталізували практичне впровадження нових форм і методів в роботі. Вони різнобічно представили їх, наголосивши на використанні новітніх технологій, які урізноманітнюють їх діяльність. В ході семінару були розглянуті питання щодо створення комфортних умов для молоді та впровадження інноваційних форм роботи з нею.

Фахівцями ДОБМ ім. М. Светлова був організований і проведений семінар *«Призначення бібліотек в системі розвитку життєтворчості молоді»* для бібліотечних працівників, що обслуговують юнацтво. На ньому розглядались різні аспекти діяльності публічних бібліотек, їх юнацьких структурних підрозділів як інформаційних, дозвілєвих центрів; робота з впровадження інноваційних методів популяризації книги, читання; участь бібліотек в соціокультурному житті громади; використання нових інформаційних технологій; пріоритети і підходи в обслуговуванні молоді.

Цікавий досвід, нові практики та інноваційні проекти були представлені в режимі онлайн фахівцями Національної бібліотеки України для дітей та Луганської обласної бібліотеки для юнацтва.

Багатим, корисним і цікавим досвідом роботи обласного літературного об'єднання ім. П. Кононенка поділилася його керівник – Наталія Володимирівна Дев'ятко, член НСПУ, кандидат філософських наук

З цікавістю бібліотекарі брали участь у відео-майстерні по створенню відеороликів який проводила працівник бібліотеки, учасниця проекту «Сучасний бібліотекар» за програмою «Бібліоміст» Файберг І.І..

Приємним моментом семінару було відзначення переможців обласного туру Всеукраїнського конкурсу буктрейлерів «Оживають герої на екрані у рекламі».

Членами журі були визначені переможці серед учасників обласного туру конкурсу:

I місце – Новопільська сільська бібліотека - філія № 23 Криворізької ЦБС, фахівці якої створили буктрейлер за твором І. Котляревського «Наталка Полтавка».

II місце – Сливка Ніна Андріївна, бібліотекар Валівської сільської бібліотеки Криворізького району, яка подала на конкурс буктрейлер за романом Олеся Гончара «Тронка»

III місце – Кутакова Наталія Петрівна, бібліотекар Дніпропетровської обласної бібліотеки для молоді ім. М.Светлова як автор буктрейлеру за повістю Валентина Злотопольця та Ігоря Федіва «Син України». Буктрейлери-переможці взяли участь у фіналі конкурсу.

У листопаді Державна бібліотека України для юнацтва разом з Українською бібліотечною асоціацією (УБА) провели фестиваль буктрейлерів «Оживають герої на екрані у рекламі» де відзначили авторів

кращих відео. На фестиваль була запрошена працівниця нашої бібліотеки Наталія Кутакова та отримала заохочувальний приз за буктрейлер "Син України".

Аналіз діяльності методичних служб публічних бібліотек Дніпропетровщини показав, що основними формами надання методичної допомоги для працівників, які обслуговують юнацтво були семінари, практикуми, творчі лабораторії, тренінги тощо.

Робота в сучасних умовах – це постійний пошук невикористаних резервів. Від професійного рівня, людських якостей бібліотекаря та враження, яке він справляє на молодого користувача, певною мірою залежить статус і роль публічної бібліотеки в суспільстві.

Бібліотеки Дніпропетровщини прагнуть і надалі реалізовувати всі свої можливості, енергію та професіоналізм на користь своїм читачам, роблять бібліотеки найпривабливішими місцями для молоді, найкращими інформаційними фірмами.

**Кількість користувачів юнацького віку
в публічних бібліотеках Дніпропетровської області**

№	Назва міст, районів	Виконано у 2012 р.	План 2013 р.	Виконано у 2013 році		
				ЦБС	ЦБ	Філії
1	м. Вільногірськ	350	350	399	399	-
2	м. Дніпродзержинськ	6005	6750	6094	3408	2686
3	м. Дніпропетровськ	28738	27030	26832	8253	18579
4	м. Жовті Води	4466	4100	4469	2121	2348
5	м. Кривий Ріг	29503	36030	29107	7245	21862
6	м. Марганець	3056	3050	3059	1542	1517
7	м. Нікополь	7025	6600	6516	2923	3593
8	м. Новомосковськ	4214	4300	4080	2935	1145
9	м. Орджонікідзе	2364	2950	2329	1023	1306
10	м. Павлоград	6619	6900	6125	2738	3387
11	м. Першотравенськ	669	750	825	825	-
12	м. Тернівка	1033	1050	891	859	32
13	Апостолівський р-н	2372	2000	2270	752	1518
14	Васильківський р-н	2603	2600	2566	851	1715
15	Верхньодніпровський р-н	3828	3500	3348	2001	1347
16	Дніпропетровський р-н	3059	3000	2309	752	1557
17	Криворізький р-н	1352	1350	1427	326	1101
18	Криничанський р-н	1770	1650	1781	347	1434
19	Магдалинівський р-н	1853	1910	2138	460	1678
20	Межівський р-н	2496	2400	2383	603	1780
21	Нікопольський р-н	1148	1200	1071	-	1071
22	Новомосковський р-н	2850	2850	2678	312	2366
23	Павлоградський р-н	1219	1500	1306	63	1243
24	Петриківський р-н	1560	1570	1525	558	967
25	Петропавлівський р-н	1751	1700	1945	937	1008
26	Покровський р-н	2012	2000	2019	1160	859
27	П'ятихатський р-н	2326	2347	2363	803	1560
28	Синельниківський р-н	3255	3250	3063	1390	1673
29	Солонянський р-н	2073	1865	1767	266	1501
30	Софіївський р-н	2187	1800	1832	824	1008
31	Томаківський р-н	1550	1500	1543	772	771
32	Царичанський р-н	1622	1640	1623	545	1078
33	Широківський р-н	1480	1460	1367	504	863
34	Юр'ївський р-н	1139	1100	1135	467	668
Разом по містах		94042	99860	90726	34271	56455
Разом по районах		46075	44192	43459	14693	28766
Всього по області		140117	144052	134185	48964	85221

Науково-виробниче видання

**Бібліотечно-інформаційне обслуговування юнацтва та молоді в
Дніпропетровській області у 2013 році
Огляд діяльності**

Укладач: Наталія Вікторівна Спаріхіна

Підписано до друку 16.11. 2013. 20с.
КЗ «Дніпропетровська обласна бібліотека для молоді ім. М.Светлова»,
49070, м. Дніпропетровськ, вул. Комсомольська, 60.
e-mail: obmsvetlova@i.ua
obmmetod@i.ua

